

Nowy System Stypendium Rektora

Przedstawienie założeń i koncepcji

Nowy system przyznawania stypendium Rektora wywołuje spore kontrowersje. Podejście informacyjne jakie zostało przyjęte, zakładało cykliczne szkolenia z Funduszu Pomocy Materialnej podczas, których wszelkie wątpliwości mogą zostać wyjaśnione. Niestety ta forma nie przyjęła się ze względu na niskie zainteresowanie z Waszej strony, studentów Politechniki Wrocławskiej. W związku z tym, wychodząc Wam naprzeciw, udostępniamy poniższą publikację poprzez fanpage na facebooku i stronę internetową. Zależy nam, abyście zrozumieli koncepcje i powody jakimi kierował się Samorząd Studentów, w trakcie wprowadzania obecnego systemu. Chcemy również pokazać, że to w jaki sposób obecnie funkcjonuje jest działaniem zamierzonym i mamy nadzieję, że w perspektywie paru lat wpłynie on korzystnie na ożywienie środowiska akademickiego i podniesienie poziomu kształcenia na naszej Uczelni.

Zaczynając od początku, głównym powodem zmiany systemu było wypracowanie przez Parlament Studentów PWR nowego modelu najlepszego studenta, który sprawi, że stypendium Rektora będzie nie tylko skromną gratyfikacją, ale wprowadzi przede wszystkim elementy motywacji i ciągłego samodoskonalenia. Dla lepszego zrozumienia idei systemu, skutki jego wprowadzenia podzielone zostały na „postulaty”:

Postulat I

Model najlepszego studenta zakłada istnienie studenta wszechstronnego. Mowa przede wszystkim o sytuacji, w której najlepszy student, w tym rozumieniu, to student z wysoką średnią (niekoniecznie najwyższą), który ponadto posiada różnorodne osiągnięcia z zakresu nauki, sportu, działalności artystycznej. Osoba, która pokazuje wszechstronne i ambitne podejście do nauki nie tylko w kontekście uczęszczania na zajęcia, ale także w działalności akademickiej. W ten sposób promowany jest rozwój na wszystkich płaszczyznach, czyli coś co powinno być fundamentem dla najlepszego studenta. To była główna idea, która wpłynęła na likwidację podziału stypendiów ze względu na średnią, osiągnięcia naukowe/artystyczne/sportowe, na rzecz jednolitego stypendium.

Postulat II

Czy ktoś przychodząc na Uczelnię może od razu być „najlepszy”? Według nowego modelu najlepszym studentem dopiero można się stać, dzięki swojej pracy, poprzez dążenie do coraz lepszych wyników. Dlatego też im ktoś jest starszy, tym większe szanse na uzyskanie stypendium, co doskonale widać patrząc na rozkład stypendiów między poszczególnymi latami studiów. Ponadto studenci II stopnia są z reguły bardziej obeznani z uczelnią i posiadają szerszą wiedzę przez co powinni uzyskiwać więcej stypendiów dla stworzenia odpowiednio zbilansowanego systemu i spełnienia reszty postulatów. Upraszczając, z założenia studenci starsi lat poniekąd powinni otrzymywać większą liczbę stypendiów. Należy rozpatrzyć

aspekt motywacji, młodszy studenci (albo raczej Ci na niższych latach, którzy niekoniecznie są młodszy ;)), wzorują się na tych wyższych rocznikach, które dostają stypendia i w ten sposób już wcześniej zaczynają pracować, aby w przyszłości doścignąć starszych kolegów albo poprzez swoją pracę dołączyć do tej grupy znacznie szybciej.

Postulat III

Jedną z najważniejszych kwestii, w kontekście optymalizacji procesu stypendialnego, było rozwiązanie problemu tzw. „resztówek”. Innymi słowy, jeśli w starym systemie mieliśmy kierunek X, na którym studiowało łącznie 345 studentów na pięciu rocznikach, gdzie rozkład studentów w semestrze letnim na lata wyglądał następująco:

125 studentów I roku I stopnia,

85 studentów II roku I stopnia,

73 studentów III roku I stopnia,

42 studentów I roku II stopnia,

20 studentów II roku II stopnia,

to mamy teoretycznie do dyspozycji maksymalnie 34 stypendia. Dzieje się tak ze względu na fakt, że zgodnie z Ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym (Art. 174 ust. 4) oraz Regulaminem Pomocy Materialnej (par. 20 ust. 2) stypendium Rektora może dostać maksymalnie 10% studentów (na naszej Uczelni przyjmujemy 9% ze względu na rezerwę 1% dla Odwoławczej Komisji Stypendialnej dla Studentów na rzecz odwołań – czyli w tym przykładzie mamy 31 stypendiów). Według starego podziału na każdy z roczników przypadałoby po kolei:

I rok I stopnia - 11 (11,25) stypendiów,

II rok I stopnia - 7 (7,65) stypendiów,

III rok I stopnia - 6 (6,57) stypendiów,

I rok II stopnia - 3 (3,78) stypendia,

II rok II stopnia - 1 (1,86) stypendium,

łącznie daje to 28 stypendiów, czyli nie można przyznać aż 3 stypendiów. W nawiasie podana jest dokładne przeliczenie, jednak należy pamiętać, że należy zawsze zaokrąglić w dół, gdyż nie ma podstaw, aby rozsądzić komu i jakie liczby stypendiów z tzw. „resztówek” należą się najbardziej. W skali całej Uczelni liczba straconych stypendiów wynosi około 2% sumy ogólnej przyznanych stypendiów.

Postulat IV

W poprzednim systemie na listach rankingowych można było zetknąć się z sytuacją, gdy pierwsza osoba na liście stypendium Rektora za wysoką średnią, dla przykładu, posiadała średnią niemal maksymalną (np. 5,40), a do tego dodatkowo składała podanie o stypendium za osiągnięcia naukowe mając np. dwie publikacje. Ostatnia osoba na liście rankingowej miała skromniejszą średnią (np. 4,10) i również znajdowała się „nad kreską”. W tej sytuacji obie osoby dostawały 350 zł miesięcznie. Popatrzmy najpierw z punktu widzenia osoby pierwszej na liście: starała się cały semestr, żeby dostać taką samą kwotę, co osoba, która ledwo znalazła się powyżej średniej 4,0. Jaką motywację ma ten student, aby za rok „uzyskać jeszcze wyższą średnią albo zamiast dwóch publikacji napisać trzy? Z drugiej strony sytuacja nie wygląda lepiej: ostatnia osoba na liście widząc, że wystarczy minimum nakładu sił, nie będzie się interesować możliwością np. pisania publikacji czy starania się o wyższą średnią, bo najprawdopodobniej nie zobaczy w tym sensu.

W nowym systemie wprowadzone zostały III kategorie, w których 10% najlepszych studentów na liście dostaje najwyższe stypendium, kolejne 40% dostaje kwotę średnią, a 50% dostaje najniższą. Co roku istnieje możliwość, aby spróbować „przeskoczyć” z niższej kategorii do wyższej, a także pojawia się motywacja, aby nie ustąpić ze swojej dotychczasowej pozycji. W ten sposób spowodowano, że kategoryzacja w bliskiej przyszłości korzystnie wpłynie na motywację wszystkich zainteresowanych do uzyskania lepszych wyników.

Postulat V

W pojęciu „najlepszy student” kryją się dwa słowa, których wagę należy odpowiednio zbalansować. Z jednej strony jest to osoba „najlepsza”, która wyróżnia się swoją działalnością, a z drugiej strony jest to „student”, którego celem jest zdobywać wiedzę w murach Uczelni. Z tego drugiego wypływa fakt, że należy w sposób mierzalny weryfikować postępy. Miarą tą jest średnia ocen, z niej zrobiona została baza wyjściowa dla oceny czy student dostanie stypendium czy nie. Rozumiejąc jednak, że poziom i wymagania stawiane na I i II stopniu są inne, specjalnie listy rankingowe zostały rozdzielone. Porównywane są ze sobą osobno oba stopnie tworzące w ten sposób rankingi punktowe. Dlatego też obecny proces stypendialny zaczyna się od porównania średnich, czyli tej „bazy”. Dopiero w drugim kroku na średnią nanoszony jest drugi parametr, czyli osiągnięcia. Innymi słowy, najpierw budowana jest lista na pojęciu „studenta”, a następnie nakładamy na to filtr „najlepszy”, aby wyróżnić tych, którzy swoją pracą wykraczają poza schemat przeciętnego studenta.

Postulat VI

Z punktu widzenia studenta, który koncentruje się tylko na średniej, system może wydawać się niesprawiedliwy. Jednak chcąc promować studentów wybitnych nawet najwyższa średnia nie musi zapewniać najwyższej kategorii stypendium. Kluczowym elementem i tym co tworzy „najlepszego studenta” jest jego dodatkowa działalność i osiągnięcia. Jednak w kwestii działalności pamiętajmy, że w tym modelu stypendium Rektora nie jest świadczeniem, które ma promować aktywność studencką. Dla studentów związanych z Kołami Naukowymi, Organizacjami Studenckimi czy Samorządami istnieją inne

świadczenia na naszej Uczelni, jak np. Stypendium z Funduszu Własnego PWr, Nagroda Rektora czy Nagrody Dziekana. Całość tworzy na naszej Uczelni spójny system motywacyjno-gratyfikacyjny.

Postulat VII

Od samego początku wiadomym było, że oceny zdobywane na pierwszym i na drugim stopniu to dwie różne historie. Przede wszystkim ze względu na charakterystykę obu stopni. W związku z tym wstępne listy rankingowe tworzone są w oparciu o stopień studiów według wzoru z załącznika nr 3 z Regulaminu Pomocy Materialnej PWr:

$$40 * \left(1 - \frac{\text{pozycja na liście} - 1}{\text{ostatnia pozycja na liście spośród osób dopuszczonych}} \right) + 10$$

W ten sposób widać, że od liczby osób na liście zależą różnice punktowe między następującymi po sobie miejscami. Pierwszy stopień jest zazwyczaj bardziej liczny, drugi mniej, nastąpi zatem „zazębianie się” obu list na ostatecznej liście rankingowej z uwzględnieniem liczności. Wprowadza to pewną równowagę w liczbie stypendiów, przyznając mimo wszystko minimalnie więcej stypendiów dla studentów II stopnia. Oto przykład dla lepszego zobrazowania tego zjawiska:

Na kierunku Y studiuje 300 studentów I stopnia i 100 studentów II stopnia. Jeśli wszyscy złożą wnioski stypendialne to spowoduje to, że licząc według wzoru pierwsza osoba z listy I stopnia uzyska 50 punktów, druga 49,88 punkta, różnica wyniesie 0,12. Dla drugiego stopnia pierwsza osoba na liście również uzyska 50 punktów, jednak druga zaledwie 49,6 punkta, różnica wyniesie zatem 0,4. Po połączeniu obu list rankingowych, na I miejscu znajdą się ludzie z 50 punktami, następnie między drugą osobą z listy wstępnej II stopnia (49,60 punkta) a dwoma kandydatami z I miejsca wejdą aż 3 osoby z I stopnia, z punktami 49,88 (II pozycja z I stopnia), 49,76 (III pozycja z I stopnia), 49,64 (IV pozycja z I stopnia).

W ten sposób mobilizując studentów do wejścia do systemu sprawiamy, że samoistnie kompensuje się on w kwestii proporcji i stwarza możliwość rozwoju. Jednak niezbędna jest Wasza aktywność! Dlatego warto składać podanie :)

Postulat VIII

Kolejnym ważnym elementem jest aktywizacja studentów do wejścia w system stypendialny. System jest wrażliwy na zmiany liczby składanych podań, które wpływają na ilość stypendiów na danym stopniu. Stosunek stypendiów I i II stopnia wyrówna się, gdy studenci zrozumieją, że warto składać podania. Studenci I stopnia często kalkulując niskie szanse nie składają podań, myśląc, że nie otrzymają stypendium., Natomiast studenci II stopnia licznie składają podania w myśl zasady „a nuż się uda”. Jeśli uda się zmotywować studentów I stopnia do składania większej liczby wniosków to kolejny krok nastąpi niemal automatycznie - będzie to staraniem, aby przy następnym składaniu podania złożyć lepszy, pełniejszy wniosek, z wyższymi wynikami – chodzi o pomoc w wejściu w system stypendialny studentom I stopnia.

Postulat IX

Rozwiązanie dla II stopnia wymagało podejścia bardzo elastycznego. Z jednej strony studenci semestru inżynierskiego mają teoretycznie wyższe średnie, windowane w górę przez oceny za projekt inżynierski/pracę dyplomową, jednak z drugiej strony mają oni tylko semestr na uzyskanie dodatkowych osiągnięć. Z drugiej strony mamy studentów, którzy mają do dyspozycji czas na pierwszych dwóch semestrach studiów magisterskich na osiągnięcia w różnych punktowanych dziedzinach, ale za to ich średnie nie są aż tak wysokie ze względu na mieszaninę różnych kursów (w tym także języka, matematyki czy fizyki).

Logika systemu zatem jest następująca: na semestrze inżynierskim (za średnią z którego studenci I roku II stopnia otrzymują stypendium) przeważają średnią, która daje wysoką pozycję na liście wstępnej. Jeśli student składający podanie potrafił pogodzić pracę inżynierską z działalnością naukową/sportową/artystyczną to tym lepiej, zwiększają się szanse na wyższe stypendium. Dla studentów II roku II stopnia, mimo niższych średnich (czyli niskiej początkowej pozycji na wstępnej liście rankingowej), dużą przewagę dają dodatkowe punkty z osiągnięć, co jest dodatkową mobilizacją, aby mimo bycia już na studiach magisterskich pisać publikacje naukowe czy wygrywać zawody sportowe, aby „dogonić” znajdujących się na pozornie lepszej pozycji „świeżo upieczonych inżynierów”.

W gwooli podsumowania system ten jest nastawiony na 5 aspektów:

- Motywacje
- Wszechstronność
- Ciągły rozwój
- Aktywizacje działań
- Mobilizacje do składania wniosków

Poza powyższym opracowaniem planowane jest wydanie szczegółowego Infopacka dotyczącego działania systemu stypendialnego, gdyż warto byście drodzy studenci mieli świadomość, że pełne szkolenie z tego zakresu zajmuje około 1,5h. Jego głównym celem jest zaznajomienie z całym systemem stypendialnym i powiązaniem między poszczególnymi świadczeniami. Jak więc łatwo zauważyć trudno jest zawrzeć wszystkie niezbędne informacje w jednym, tak krótkim, artykule.

Warto zwrócić uwagę na dwie rzeczy: system jest nowy i wymaga kalibracji. Ze względów niezależnych od Samorządu Studenckiego konieczne było wprowadzenie nowych rozwiązań w innej ścieżce niż było to docelowo planowane. W założeniu przez jeden rok miały działać równolegle dwa systemy, stary z ulepszonym, nowym systemem w tle. Na podstawie zebranych danych miały być dokonane poprawki w celu wypracowania najlepszego rozwiązania. Inna sprawa dotyczy stypendiów przyznawanych dla studentów I roku studiów I stopnia, które zostały na nas nałożone przez nowelizację Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, a które nie były przewidziane w pierwotnym algorytmie. Nowe rozwiązanie musi zostać skalibrowane, dojrzeć by z roku na rok stawać się coraz lepszym.

System wciąż nie jest idealny, nikt tak nie twierdzi, zawsze można wprowadzić korekty, więc jeśli z Waszej strony istnieją propozycje dotyczące zmian systemowych, które będą kontynuacją budowania modelu najlepszego studenta, to zachęcamy do współpracy. W tym celu prosimy o wysyłanie swoich analiz czy sugestii na: stypendia@samorząd.pwr.edu.pl

Twórzmy razem najlepszą uczelnię techniczną w Polsce!

Autor: Mariusz Kondratowicz

Wiceprzewodniczący Zarządu Parlamentu Studentów PWr

Wrocław, 18.04.2016 r.